

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 – Adolygiad 2026/27
Aelod Cabinet:	Cyng. Nia Jeffreys
Swyddog perthnasol:	Catrin Thomas, Cyfarwyddwr Corfforaethol & Dewi Wyn Jones, Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor
Dyddiad y cyfarfod:	10fed Mawrth 2026

1. Penderfyniad a Geisir:

- 1.1 Cymeradwyaeth y Cabinet i Gynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028 – Adolygiad 2026/27 (y Cynllun) i'w gyflwyno i'r Cyngor ar y 14eg o Fai 2026.
- 1.2 Dirprwyo'r hawl i'r Cyfarwyddwr Corfforaethol mewn ymgynghoriad a'r Arweinydd i wneud addasiadau golygyddol ac i ddiwygio'r Cynllun, gan gynnwys diweddaru'r rhagair, cyn iddo gael ei gyflwyno i'r Cyngor Llawn

2. Y rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

- 2.1 Er mwyn sicrhau bod cytundeb ar gynnwys y Cynllun, gan gynnwys unrhyw ddiweddariadau sydd wedi ei wneud iddo, cyn ei gyflwyno i gyfarfod o'r Cyngor Llawn ar gyfer ei fabwysiadu yn ei gyfarfod ar y 14eg o Fai 2026.

3. Cyflwyniad ac Ystyriaethau Perthnasol

- 3.1. Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 yw ein datganiad cyhoeddus ni fel Cyngor o'r hyn y bwriadwn ei gyflawni dros bobl Gwynedd. Mae'n cyfleu ein blaenoriaethau a'n huchelgais ar gyfer y 5 mlynedd nesaf ynghyd a'r prosiectau y byddwn yn eu cyflawni.
- 3.2. Mae'r Cynllun yn cynnwys cyfres o brosiectau ar gyfer pum mlynedd (2023-28) o dan saith maes blaenoriaeth: Gwynedd Yfory, Gwynedd Lewyrchus, Gwynedd Glyd, Gwynedd Ofalgar, Gwynedd Gymraeg, Gwynedd Werdd a Gwynedd Effeithlon. Y meysydd blaenoriaeth yw ein Hamcanion Llesiant dan Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Bydd yr amcanion yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni'r saith nod llesiant cenedlaethol. Ceir copi o'r fersiwn cyfredol yma - [Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-28](#)
- 3.3. Pwrpas adolygu'r Cynllun yw edrych ar lle rydym wedi cyrraedd a ninnau dros hanner ffordd trwy'r Cynllun gan edrych yn benodol ar:
 - **Adolygu'r uchelgeisiau a chyflawniad prosiectau** (edrych ar lle da ni eisiau bod erbyn diwedd 2028 ac ydy'r prosiectau presennol y rhai cywir i ni gyrraedd yno)
 - **Sut yr ydym am gyrraedd yno?** (amlinellu beth fydd y camau y bwriedir eu cymryd a sefydlu cerrig milltir ystyrlon ar gyfer 2 flynedd olaf y Cynllun).
 - **Sefydlu beth yw'r effaith ar bobl Gwynedd** (Edrych i wella sut yr ydym yn mesur yr effaith ar drigolion a sut i adrodd ar hyn).

- 3.4. Nodir hefyd bod disgwyliad arnom i fod yn adolygu ein Hamcanion Llesiant (Meysydd Blaenoriaeth) yn flynyddol er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn gyfredol.
 - 3.5. Bu inni ystyried beth sydd wedi newid, gan edrych ar feysydd blaenoriaeth, uchelgeisiau a'r prosiectau sydd yn y Cynllun presennol ac ystyried os oes yna rai y dylid eu hychwanegu, addasu, tynnu allan/symud oherwydd eu bod wedi cyflawni neu fod y prosiectau bellach wedi eu hymgorffori i fusnes arferol yr adrannau.
 - 3.6. Yn ystod mis Ionawr cynhaliwyd 2 sesiwn gweithdy (1 ar gyfer yr Aelodau Cabinet a'r llall ar gyfer y Tîm Rheoli) i edrych ar lle'r ydym wedi ei gyrraedd ac i adolygu cynnwys y Cynllun presennol. Cynhaliwyd sesiwn pellach i'r Aelodau Cabinet ar y 12fed o Chwefror er mwyn ystyried y materion a godwyd yn y 2 sesiwn gyntaf a chytuno ar addasiadau i fersiwn 2026/27 o Gynllun Cyngor Gwynedd 2023-28.
4. **Adolygu'r uchelgeisiau a'r prosiectau**
- 4.1. Nodir isod y materion sydd angen i aelodau'r Cabinet eu hystyried cyn cymeradwyo'r addasiadau i'r Cynllun. Mae manylder ynghylch yr addasiadau hyn wedi eu hamlygu yn **Atodiad 1**.
 - 4.1.1. Awgrymir cynnwys Adran Newydd o fewn y Cynllun er mwyn cydnabod pwysigrwydd gwaith y Cynllun Ymateb:
 - **Cynllun Ymateb : Cyfiawnder Drwy ein Dewrder**
 - 4.1.2. Er mwyn cyfleu pwysigrwydd Cydraddoldeb a thrin pawb yn gyfartal awgrymir sefydlu Maes Blaenoriaeth Newydd (Gwynedd Gyfartal) a symud y prosiectau canlynol i'r flaenoriaeth hynny:
 - **Sicrhau tegwch i bawb** symud o **Gwynedd Effeithlon**
 - **Merched mewn arweinyddiaeth** symud o **Gwynedd Effeithlon**
 - 4.1.3. Mae'r prosiectau canlynol wedi eu hychwanegu o'r newydd:
Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Lewyrchus/Gwynedd Gymraeg
 - **Nôl i Wynedd**
 - **Strategaeth Datblygu Economaidd Gwynedd**
 - 4.1.4. Mae angen addasu neu newid sgôp neu gynnwys y prosiectau/rhaglenni canlynol:
Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Yfory
 - **Ymestyn cyfleoedd chwarae a chymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir****Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Lewyrchus**
 - **Creu'r amgylchiadau gorau posibl yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu.**
 - **Adfywio cymunedau a chanol trefi**
 - **Cadw'r Budd yn Lleol****Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Glyd**
 - **Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr****Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Ofalgar**

- Cydweithio gyda Gwasanaethau Iechyd i alluogi pobl i fyw eu bywyd gorau yn y gymuned
- Cynllun Awtistiaeth
- Llechen Lân

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Effeithlon

- Datblygu diwylliant y Cyngor

4.1.5. Mae'r prosiectau canlynol yn trosglwyddo i fod yn rhan o brosiect blaenoriaeth arall; wedi ei hymgorffori yng ngwaith dydd i ddydd yr Adran berthnasol o 2026/27 ymlaen, neu wedi eu cyflawni :

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Yfory

- Hyrwyddo llesiant plant a phobl ifanc a lleihau cost anfon plant i'r ysgol

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Glyd

- Ymdrin efo'r argyfwng costau ynni a thlodi tanwydd

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Gymraeg

- Moderneiddio ac ehangu'r ddarpariaeth drochi ar gyfer dysgu Cymraeg i blant

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Werdd

- Cymunedau Glân a Thaclus
- Trafnidiaeth Gyhoeddus

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Effeithlon

- Adolygiad strategol ar reolaeth lechyd a Diogelwch
- Cynllunio'r Gweithlu
- Rheoli effaith toriadau cyllidol cenedlaethol

4.1.6. Yn ogystal, awgrymir bod teitl y prosiectau canlynol yn cael eu haddasu (nodir y newid mewn coch) er mwyn rhoi gwell adlewyrchiad o bwyslais y prosiectau a'r hyn yr anelir i'w gyflawni am weddill cyfnod y Cynllun:

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Yfory

- ~~Llunio~~-a Gweithredu ar gyfeiriad strategol 10 mlynedd ar gyfer addysg yng Ngwynedd

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Lewyrchus

- Cefnogi pobl Gwynedd mewn i waith sy'n eu galluogi i fyw bywyd da

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Glyd

- Cynyddu'r cyflenwad o dai addas i bobl leol

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Ofalgar

- Datblygu ymhellach y ddarpariaeth breswyl i blant mewn gofal mewn cartrefi grŵp bychan

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Werdd

- Sefydlu Cynllun Datblygu Lleol newydd

Maes Blaenoriaeth: Gwynedd Effeithlon

- Gweithredu Cynllun Digidol

4.2. Awgrymir bod gweddill y prosiectau o dan y saith maes blaenoriaeth yn parhau o 2025/26.

4.3. Mynychodd dros 20 o Gynghorwyr sesiwn gweithdy ar 24 Chwefror, lle'r oedd cyfle iddynt roi sylwadau ar y newidiadau a gynigir i'r Cynllun fel rhan o'r adolygiad. Mae'r prif faterion a nodwyd ganddynt wedi'u hamlinellu isod. Yn gryno, mae'r rhain yn feysydd sy'n bosibl eu hymgorffori o fewn prosiectau presennol y Cynllun drwy ychwanegu camau gweithredu neu gerrig milltir.

- **Mwy o bwyslais ar greu swyddi a gwaith o safon ledled y Sir.** – awgrym fod hyn yn derbyn sylw gan brosiectau o fewn y Maes Blaenoriaeth Gwynedd Lewyrchus
- **Hyrwyddo a galluogi pobl anabl i weithio drwy sicrhau'r gefnogaeth a'r amgylchedd cywir.** - awgrym i gadw'r prosiect **Datblygu cyfleon hyfforddi a gwaith ar gyfer unigolion sydd angen cefnogaeth** yn y cynllun yn hytrach na'i fod yn.....*trosglwyddo i fod yn rhan o brosiect blaenoriaeth arall; wedi ei hymgorffori yng ngwaith dydd i ddydd yr Adran berthnasol o 2026/27 ymlaen, neu wedi eu cyflawni.*
- **Cefnogaeth i rieni a gofawyr (di-Gymraeg) plant yn y ddarpariaeth drochi fel eu bod yn gallu eu cefnogi'n hyderus.** – awgrym i gynnwys cerrig milltir o fewn y prosiect **Adolygu Polisi Iaith Addysg Gwynedd ynghyd â chynnal gwerthusiad o'r Gyfundrefn Drochi er mwyn sicrhau bod holl bolisiau a gwasanaethau addysg a ddarperir i blant a phobl ifanc yng Ngwynedd yn gosod sylfaen gadarn i'r Gymraeg**
- **Mwy o gyfleoedd cymdeithasol a gweithgareddau i bobl ifanc.** – mae hyn eisoes yn derbyn sylw o fewn y prosiect **Ymestyn cyfleoedd cymdeithasu ar gyfer plant a phobl ifanc y sir.**

4.4. Rydym hefyd wedi ymgynghori gyda'r undebau llafur (fel sy'n ofynnol o dan y Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol) er mwyn derbyn eu mewnbwn ar yr argymhellion ond heb dderbyn ymateb.

4.5. Dros yr wythnosau nesaf awgrymir bod y Cyfarwyddwr Corfforaethol yn cydweithio gyda'r Arweinydd er mwyn llunio rhagair fydd yn gosod cyfeiriad a blaenoriaethau gwleidyddol ar gyfer 2 flynedd olaf y Cynllun. Bydd y rhagair yn cael ei gyflwyno fel rhan o'r adolygiad i gyfarfod y Cyngor Llawn ar y 14eg o Fai.

5. Sut yr ydym am gyrraedd yno?

5.1. Unwaith bydd y rhestr o brosiectau wedi eu cadarnhau awgrymir y dylid dilyn y camau isod er mwyn adnabod y canlyniadau a cherrig milltir ar gyfer 2 flynedd olaf y Cynllun:

5.1.1. Prosiectau Newydd

- a) Y Cabinet i gadarnhau'r comisiwn a gofyn i Adrannau adnabod canlyniad a cherrig milltir i weithredu'r prosiect dros y ddwy flynedd nesaf.
- b) Adrannau i nodi'r effaith ar drigolion a sut y byddant yn ei mesur.

5.1.2. Prosiectau i'w Cadw

- a) Adrannau i adnabod canlyniad a cherrig milltir i weithredu'r prosiect dros y ddwy flynedd nesaf.
- b) Adrannau i nodi'r effaith ar drigolion a sut y byddant yn ei mesur.
- c) Pwyslais yn symud i gyflawni a chwblhau.

5.1.3. Prosiectau gyda Newidiadau neu Addasiadau

Aelodau'r Cabinet i weithio gyda'r Adrannau i:

- a) Osod disgwyliadau'r Cabinet ar y newidiadau sydd eu hangen.
- b) Cytuno ar y canlyniad a cherrig milltir i weithredu'r prosiect dros y ddwy flynedd nesaf.
- c) Pwysleisio'r angen i nodi ac amlinellu'r effaith ar drigolion a sut y caiff hynny ei fesur.

5.1.4. Prosiectau'n trosglwyddo i fod yn Waith Dydd i Ddydd

- a) Adrannau i adnabod ac adrodd ar berfformiad drwy fesurau a Herio Perfformiad Adrannol.

6. Sefydlu beth yw'r effaith ar bobl Gwynedd

6.1. Er mwyn cryfhau'r sylw a roddir o fewn adroddiadau i'r effaith y mae prosiectau yn ei gael ar drigolion y Sir mae'r Tîm Cefnogi Busnes wedi addasu'r templed adrodd i'r cyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad. Bydd colofn yn cael ei hychwanegu sy'n gofyn i Adrannau amlinellu'r effaith (neu effaith tebygol) ar drigolion a sut y bwriedir mesur hynny (amlinellir mewn llachar liw melyn). Ceir enghraifft o'r templed yn **Atodiad 2**.

6.2. Mae'r templed ar gyfer adrodd ar yr hyn sydd wedi'i gyflawni ar ddiwedd y flwyddyn eisoes yn gofyn am y wybodaeth hon er efallai nad yw pawb yn rhoi sylw llawn i hyn. Byddwn yn cymryd camau i atgoffa'r Adrannau o bwysigrwydd amlygu'r effaith ar drigolion wrth adrodd ar ddiwedd y flwyddyn yn ystod yr wythnosau nesaf. Ceir enghraifft o'r templed yn **Atodiad 3**.

6.3. Nodir fod gennych chi fel Aelodau Cabinet (hefo cefnogaeth y PW/Cyfarwyddwyr Corfforaethol) rôl allweddol i'w chwarae yn sicrhau bod sylw yn cael ei roi i effaith ar drigolion mewn adroddiadau a gyflwynir i gyfarfodydd herio a chefnogi perfformiad hefyd gan gwestiynu a herio os nad oes gwybodaeth ystyrlon yn cael ei gyflwyno.

7. Adnoddau

7.1. Mae angen adnoddau ychwanegol er mwyn cyflawni'r ymrwymadau a nodir ar gyfer nifer o'r prosiectau o fewn y Cynllun. Heb yr adnodd mae'n bosibl na fydd modd i ni gyflawni'r hyn a nodir.

7.2. Mae camau rhagweithiol wedi eu cymryd i adnabod adnoddau ar gyfer y materion sy'n dod i mewn i'r Cynllun o'r newydd neu lle mae sgôp y gwaith wedi newid. Bydd nifer o'r bidiau hyn yn cael eu hystyried yn yr un cyfarfod Cabinet a fydd yn ystyried yr Adolygiad o Gynllun y Cyngor a cheir gwybodaeth bellach isod:

Cynllun/Prosiect	Adnodd
Cynllun Ymateb: Cyfiawnder Drwy ein Dewrder	£600,000 o refeniw parhaol wedi ei gynnwys yn y gyllideb refeniw sydd eisoes wedi ei gymeradwyo gan y Cabinet a fydd wedi ei ystyried gan y Cyngor Llawn ar Fawrth 5ed. £200,000 o gyllid refeniw un-tro hefyd yn cael ei ystyried yn y cyfarfod hwn o'r Cabinet.

Gwynedd Gyfartal	£200,000 o gyllid refeniw un-tro yn cael ei ystyried yn y cyfarfod hwn o'r Cabinet.
Creu'r amgylchiadau gorau posibl yng Ngwynedd i fusnesau a mentrau cymunedol ffynnu. (Parc Gwyddoniaeth Trawsfynydd)	£1M o gyfalaf eisoes wedi ei ymrwymo gan y Cyngor ac Achos Busnes Amlinellol (OBC) am £10M o arian y Cynllun Twf yn cael ei ystyried gan Is Bwyllgor Economaidd y Cyd Bwyllgor Corfforedig yn ei gyfarfod ar Fawrth 13eg. Bidiau am arian o ffynonellau eraill hefyd mewn llaw.
Nôl i Wynedd	£200,000 o gyllid refeniw un-tro yn cael ei ystyried yn y cyfarfod hwn o'r Cabinet.
Strategaeth Datblygu Economaidd Gwynedd	Yn cael ei gyflawni o fewn adnoddau presennol yr Adran Economi

8 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

- 8.1 Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan o'r ddyletswydd mae angen i gyrff cyhoeddus gyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y byddant yn gwella llesiant. Ein saith maes blaenoriaeth yw ein Hamcanion Llesiant dan Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Bydd yr amcanion yn cyfrannu'n uniongyrchol at gyflawni'r saith nod llesiant cenedlaethol. Mae ein Datganiad Llesiant ar gyfer 2023-28 yn parhau i fod yn gyfredol.

9 Ymgynghoriad Cyhoeddus

- 9.1 Ni chynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus newydd ar yr adolygiad gan fod gwaith helaeth eisoes wedi'i wneud wrth lunio Cynllun y Cyngor 2023–28, gan gynnwys defnyddio gwybodaeth o'r cynllun blaenorol, ymgyssylltiad '**Ardal Ni**', ac Asesiadau Llesiant Gwynedd a Môn.
- 9.2 Fel y nodir uchod cynhaliwyd sesiwn gweithdy ar gyfer yr Aelodau Etholedig ym mis Chwefror 2026. Yn gyffredinol, roedd cytundeb i'r addasiadau ynghyd â chroeso i'r cyfle i fwydo i mewn i'r broses cyn cyflwyno'r adolygiad o'r Cynllun yn ffurfiol i'r Cabinet a chyfarfod y Cyngor Llawn.

10 Deddf Cydraddoldeb 2010

- 10.1 Mae gofyn statudol i baratoi ac ystyried canfyddiadau asesiad o effaith o safbwynt cydraddoldeb wrth baratoi'r cynllun yn unol â gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010 fel y gweithredir yng Nghymru. Atodir yr asesiad yn **Atodiad 4**.
- 10.2 Nid yw'r asesiad ar y Cynllun yn ei gyfanrwydd yn canfod unrhyw effaith fyddai'n cyfiawnhau gwyro oddi wrth yr argymhelliad a rhagwelir elfennau fyddai ag effaith positif. Bydd cyfrifoldeb ar Arweinyddion Prosiect i gynnal Asesiad Effaith Cydraddoldeb llawn ar brosiectau unigol.

11 Camau nesaf ac Amserlen

- 11.1 O gymeradwyo'r addasiadau i'r Cynllun, bwriedir cyflwyno'r Cynllun diwygiedig i'w fabwysiadu yng nghyfarfod llawn nesaf y Cyngor ar y 14eg o Fai 2026.

12 Sylwadau Swyddogion Statudol

i. Prif Swyddog Cyllid

Gallaf gadarnhau'r wybodaeth ariannol sydd wedi ei gynnwys yn yr adroddiad yma. Mae Cynllun y Cyngor yn rhan allweddol o drefniadau llywodraethu'r Cyngor ac mae ei gadw dan adolygiad yn hanfodol. Rwyf yn cefnogi'r penderfyniadau a geisir

ii. Swyddog Monitro

Mae Cynllun y Cyngor yn rhan o Fframwaith Polisi y Cyngor sydd yn nwylo y Cyngor Llawn i'w fabwysiadu ac addasu. Fodd bynnag yn unol a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Trefniadau Gweithrediaeth) (Swyddogaethau a Chyfrifoldebau) (Cymru) 2007 a adlewyrchir yn y Cyfansoddiad cyflwynir y mater i benderfyniad y Cyngor ar argymhelliad y Cabinet. Rwy'n fodlon gyda priodoldeb y penderfyniad a geisir.

Rhestr Atodiadau:

Atodiad 1 – Addasiadau i Gynllun Cyngor Gwynedd 2023-28 Adolygiad 2026-27

Atodiad 2 – Templed Cerrig Milltir Bl4 a 5

Atodiad 3 – Templed Cerrig Milltir Diwedd Blwyddyn Enghreifftiol

Atodiad 4 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb – Adolygiad 2026/27